

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Методологічні підходи застосування електронного врядування в
публічному управлінні**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності **074 Публічне управління та адміністрування**
(шифр і назва спеціальності)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою, протокол№..... від..... (до 25.04.2016)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Самостійна робота здобувача (СРЗ) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

Метою самостійної роботи здобувача в межах навчальної дисципліни «Методологічні підходи застосування електронного врядування в публічному управлінні» є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у здобувачів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього доктора філософії.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів очної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 75 % (112 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин).

У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної освітньо-наукової діяльності.

СРЗ в межах навчальної дисципліни «Методологічні підходи застосування електронного врядування в публічному управлінні» включає:

- опрацювання лекційного матеріалу;

- опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;

- підготовку до лабораторних занять;

- поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;

- пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни;

- контрольну перевірку здобувачами особистих знань за запитаннями для самодіагностики;

- підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;

- систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрових екзаменів.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання самостійної роботи, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Завдання для самостійної роботи здобувачів та форми її контролю

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
Змістовий модуль I Практика та технологія впровадження електронного врядування						
1.	Здатність організувати виконання завдань діяльності	Тема 1. Приклади та цілі електронного уряду	1.1. Складові електронного уряду: інформаційна система "Звернення громадян". 1.2. Складові електронного уряду: інформаційна система "Засідання". 1.3. Складові електронного уряду: інформаційна система "Підтримка взаємодії органів державної влади з Верховною Радою". 1.4. Складові електронного уряду: інформаційна система "Картка". 1.5. Складові електронного уряду: інформаційна система "Електронне міністерство". 1.6. Складові електронного уряду: інформаційна	10		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			система "Діги". 1.7. Складові електронного уряду: інформаційна система "Медична картка". 1.8. Складові електронного уряду: приклади інших інформаційних систем			
2.	Здатність впроваджувати електронне врядування та здійснювати електронізацію управлінських дій	Тема 2. Вимоги, підходи та організаційно-технічні концепції впровадження електронного уряду	2.1. Методологія проектування, впровадження та наповнення компонент електронного уряду на різних рівнях державного управління. 2.2. Нормативно-правове та організаційне забезпечення впровадження електронного уряду. 2.3. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державного управління і місцевого самоврядування в рамках функціонування інформаційної системи "Електронний уряд".	10		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
3.	Здатність щодо організації раціональної праці підлеглих працівників	Тема 3. Системно-технічні базові служби електронного врядування	3.1. Архітектурні моделі електронного уряду: інтеграція і взаємодія складових	10		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			електронного державного управління. 3.2. Моделі опису архітектури електронного уряду. 3.3. Проблеми цифрової нерівності в контексті побудови е-уряду. 3.4. Шляхи подолання цифрової нерівності в Україні та світі.			
4.	Здатність готувати потрібну для прийняття управлінського рішення інформацію	Тема 4. Проектний менеджмент	4.1. Проекти у публічному адмініструванні: проекти історичні та сучасні; різниця між "нормальною/функціональною" і "проектною" діяльністю. 4.2. Програми, проекти і завдання як об'єкти управління. 4.3. Управлінські проблеми. 4.4. Проект як один з засобів рішення проблем. 4.5. Організація і управління проектом за технологією e-government: підготовка до початку здійснення проекту; рішення про початок проекту; керівництво проектом і методи	10		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			проектної діяльності; втілення результатів проекту (кінець проекту).			
5.	Здатність готувати потрібну для прийняття управлінського рішення інформацію	Тема 5. Управління процесами діяльності	<p>5.1. Процесний підхід до публічного адміністрування та електронного врядування.</p> <p>5.2. Управління системами і процесами: традиційний і сучасний підходи.</p> <p>5.3. Визначення процесів, необхідних для системи публічного адміністрування і електронного врядування, та їхнє застосування на всіх рівнях в публічній організації.</p> <p>5.4. Визначення послідовності та взаємодії процесів та побудова системи процесів.</p> <p>5.5. Визначення критеріїв та методів, що необхідні для забезпечення результативності функціонування процесів та управління ними.</p> <p>5.6. Визначення ресурсів та інформації, необхідних для підтримання</p>	10		<p>Основна: [1 – 4].</p> <p>Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]</p>

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			<p>функціонування та моніторингу цих процесів.</p> <p>5.7. Моніторинг, вимірювання та аналізування процесів.</p> <p>5.8. Розробка заходів, необхідних для досягнення запланованих результатів та постійного поліпшення цих процесів.</p> <p>5.9. Міжнародний стандарт ISO 9004:2000 Quality management systems Guidelines for performance improvements (Системи управління якістю, Настанови щодо поліпшення діяльності).</p> <p>5.10. Державний стандарт України ДСТУ ISO 9004-2001 Системи управління якістю, Настанови щодо поліпшення діяльності</p>			
Разом за змістовим модулем I				50		
Змістовий модуль II. Приклади та досвід застосування електронної демократії						
6.	Здатність щодо консультування громадян, представників органів влади з питань упровадження демократичного врядування	Тема 6. Віртуальна міська рада та портали надання послуг	<p>6.1. Портали – основна інформаційно-технологічна форма організації комунікацій в електронному урядуванні.</p> <p>6.2. Портали органів публічної адміністрації:</p>	10		<p>Основна: [1 – 4].</p> <p>Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]</p>

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			актуалізація, контент, інтерфейс, дизайн. 6.3. Геоінформаційні системи в електронному урядуванні. 6.4. Електронні державні закупівлі. 6.5. Системи електронного документообігу. 6.6. Електронний цифровий підпис.			
7.	Здатність до підготовки інформаційно-аналітичної документації для прийняття управлінських рішень	Тема 7. Електронні управлінські послуги	7.1. Поняття та характеристика публічних послуг. 7.2. Електронні адміністративні послуги. 7.3. Класифікація послуг за критеріями "інтерактивність – глибина автоматизації". 7.4. Моделювання процесів надання публічних послуг. 7.5. Розроблення та реалізація електронних послуг і регламентів у контексті електронного урядування. 7.6. Досвід країн – членів Європейського Союзу в наданні електронних публічних послуг. 7.7. Досвід інших країн у впровадженні електронних публічних	10		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			послуг (США, Канади, Китаю, Росії тощо)			
8.	Здатність до репрезентування органів публічного адміністрування в засобах інформації, різних інституціях громадянського суспільства	Тема 8. Процеси формування думки та волевиявлень	8.1. Громадська думка: поняття і сутність. 8.2. Суспільна свідомість: поняття і сутність. 8.3. Типи складових суспільної свідомості. 8.4. Суспільні настрої. 8.5. Масова комунікація як різновид масового спілкування людей. Організована масова комунікація. 8.6. Роль електронного врядування у забезпеченні процесів формування думки та волевиявлень як новітнього каналу масової комунікації. 8.7. Застосування технології e-government у конкретно-соціологічних дослідженнях	20		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
9.	Здатність щодо забезпечення ефективного виконання завдань діяльності	Тема 9. Міжорганізаційні процеси	9.1. Міжорганізаційні відносини: поняття і сутність. 9.2. Види й форми міжорганізаційних зв'язків. Конструктивні та деструктивні, соціально ухвалені та неухвалені	12		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			<p>міжорганізаційні відносини.</p> <p>9.3. Вплив конкуренції, інтеграції та кооперації на міжорганізаційні зв'язки.</p> <p>9.4. Культура міжорганізаційних відносин: критерії, показники, методи визначення її рівня.</p> <p>9.5. Тенденції розвитку міжорганізаційних відносин.</p> <p>9.6. Особливості та види регулювання міжорганізаційних відносин. Особливості інституційного та неінституційного регулювання міжорганізаційних взаємодій.</p> <p>9.7. Роль держави в регулюванні міжорганізаційних відносин.</p> <p>9.8. Роль традицій, норм, громадської думки в регулюванні міжорганізаційних взаємодій.</p> <p>9.9. Соціологічне забезпечення регулювання відносин між організаціями.</p> <p>9.10. Технології e-government у забезпеченні міжорганізаційних процесів.</p>			

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
10.	Здатність здійснювати моніторинг, оцінювання очікуваних результатів та непередбачених наслідків реалізації демократичного врядування	Тема 10. Галузі електронної демократії	10.1. Сутність електронної демократії та її основні складові. 10.2. Е-участь, е-охоплення, е-включення, е-демократія. 10.3. Електронна участь громадян у процесі прийняття державних рішень. 10.4. Зарубіжний досвід розвитку електронної демократії.	10		Основна: [1 – 4]. Додаткова: [5 – 8, 9 – 44]
Разом за змістовим модулем II				62		
Разом з навчальної дисципліни				112		

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання кожного завдання для самостійної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань для самостійної роботи у межах тем змістових модулів навчальної дисципліни наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за формами поточного контролю та змістовними модулями

Форма поточного контролю	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Сума балів
	ЗСР1	ЗСР2	ЗСР3	ЗСР4	ЗСР5	ЗСР6	ЗСР7	ЗСР8	ЗСР9	ЗСР10	
Максимальна кількість балів	5	10	10	10	10	10	10	10	15	10	100

ЗСР– завдання для самостійної роботи здобувача.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Данилин А. В. Электронные государственные услуги и административные регламенты: от политической задачи к архитектуре "электронного правительства" / А. В. Данилин. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 336 с.
2. Клименко І. В. Технології електронного урядування / І. В. Клименко, К. О. Линьок. – К. : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.
3. Матвієнко О. Основи організації електронного документообігу : навч. посібн. / О. Матвієнко, М. Цивін. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 112 с.
4. Шевчук О. Б. Електронний уряд / О. Б. Шевчук, О. П. Голобуцький. – К. : Атлант UMS, 2002. – 173 с.

4.2. Додаткова

5. Денисова И. П. Социальная политика : учебник / И. П. Денисова, Л. Р. Клиновенко. – М. : Феникс, 2009. – 352 с.
6. Діденко А. Н. Сучасне діловодство : навч. посібн. / А. Н. Діденко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Либідь, 2000. – 384 с.
7. Електронна демократія: сподівання та проблеми / Дж. Кедді, К. Вергез; [пер. з англ. С. Соколик, О. Орель, К. Гомма]. – К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2009. – 164 с.
8. Інформатизація управління соціальними системами: Орг.-правові питання теорії та практики : навч. посібн. / В. Д. Павловський, Р. А. Калюжний, В. С.

Цимбалюк та ін. ; за заг. ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного. – К. : МАУП, 2003. – 336 с.

4.3. Ресурси Інтернет

9. Агармизян И. Мировой опыт реализации концепции электронного правительства [Электронный ресурс] / И. Агармизян. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/docs/government/analytics/e-government.doc>.

10. Василенко И. А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия [Электронный ресурс] / И. А. Василенко. – Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Vasil/index.php.

11. Глосарій термінів Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.dovidka.com.ua/p.html#Enterprise_policy.

12. Данилин А. В. Технологии интеграции государственных информационных систем и организации межведомственного взаимодействия [Электронный ресурс] / А. В. Данилин. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/docs/government/analytics/integration.doc>.

13. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pravo.org.ua/files/administr/Konceptiya_reform_pabl_admin_2.doc.

14. Концепція формування та функціонування інтегрованої інформаційно-аналітичної системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stc.gov.ua>.

15. Корнеєва Т. Відкритість української влади як системний функціональний феномен у сфері управління [Електронний ресурс] / Т. Корнеєва. – Режим доступу : <http://www.isu.org.ua>.

16. Несторенко О. Інформаційне суспільство, електронна Україна та геоінформаційні технології [Електронний ресурс] / О. Несторенко. – Режим доступу : http://www.ecomm.kiev.ua/gis/gis_usage.

17. Примеры внедрения: использование информационных технологий в процессе государственного управления. Опыт стран СНГ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/government>.

18. Примеры внедрения: использование информационных технологий в процессе государственного управления. Опыт зарубежных стран [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/government>.

19. Про електронний цифровий підпис : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-ukraine.org.ua/index.php?mod=pidpis>.

20. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-ukraine.org.ua>.

21. Про поліпшення картографічного забезпечення державних та інших потреб в Україні : Указ Президента України № 575/2001 від 01.08.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

22. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд": Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-ukraine.info>.

23. Про затвердження Порядку засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу : Постанова Кабінету Міністрів України № 680 від 26.05.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

24. Про затвердження Положення про центральний засвідчувальний орган : Постанова Кабінету Міністрів України № 1451 від 28.10.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

25. Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності : Постанова Кабінету Міністрів України № 1452 від 28.10.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

26. Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України № 1453 від 28.10.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

27. Про затвердження Порядку обов'язкової передачі документованої інформації : Постанова Кабінету Міністрів України № 1454 від 28.10.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

28. Про загальнодержавну програму "Електронна Україна" : Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stc.gov.ua>.

29. Про створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд України" : Проект Постанови Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stc.gov.ua>.

30. Реализация проектов электронного правительства. Мировой и отечественный опыт [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com>.

31. Шматько О. Реализация ініціативи "Публічні бібліотеки – мости до е-урядування" [Електронний ресурс] / О. Шматько. – Режим доступу : dialog.lviv.ua/assets/Publicni-biblioteku.

32. Асамблея європейських регіонів. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.aer.eu/en/home.html>.

33. Децентралізація підвищить конкурентоспроможність регіонів. Офіційний веб-сайт Фонду ефективного управління. – Режим доступу : http://ua.debaty.org/cms/decentralizatia_main.

34. Директива 1999/93/ЄС Європейського парламенту та Ради від 13.12.1999 р. "Про систему електронних підписів, що застосовується в межах Співтовариства" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_240.

35. Директива 97/7 Європейського парламенту та Ради від 20.05.1997 р. "Про захист прав споживачів в дистанційних картках" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gipi.internews.ua>.

36. Директива 2000/31/ЄС від 08.06.28. Концепція формування системи національних інформаційних ресурсів. – Режим доступу : <http://www.stc.gov.ua>.

37. Директива 2000/31/ЄС від 08.06.2000 р. "Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема електронної комерції, на внутрішньому ринку" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gipi.internews.ua>.

38. Директива 2000/46/ЄС від 18.09.2000 "Про відкриття і ведення діяльності установ – емітентів електронних грошей, а також здійснення розумного нагляду за цією діяльністю" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gipi.internews.ua/ukr/base/ukraine/e_signature/Direct_2000.46.C.pdf.

39. Інформаційні матеріали сайту представництва ООН в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.kiev.ua>.

40. Інформаційні матеріали сайту "Електронна Україна" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-ukraine.org.ua>.

41. Интернет-порталы органов государственной власти как ключевая составляющая "электронного правительства" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.microsoft.com/rus/government/newsletters/issue10.asp>.

42. ЛигаБизнесИнформ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.liga.net.

43. Нормативные акты Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.nau.kiev.ua.

44. Показатели раздела "Электронное Правительство – eGovernment" для мониторинга инициативы ЕС "Электронная Европа – eEurope" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.europa.eu.int/information_societyf.